ב"ה

TOLDOT

2013. október 27 - november 2

A szó jelentése: nemzetség.

Ábrahám nemzette Izsákot. Izsák 40 éves volt, amikor feleségül vette a nála sokkal fiatalabb Rebekát. Az arameus Bétuel lányát, Lábán húgát.

Izsák atyjának a Cádiknak (igaznak) nevelése szerint élt. Rebeka dicséretére legyen mondva, környezete és főleg fivére gonoszsága őt nem befolyásolta.

Húsz év eltelt, Rebekának nem született gyermeke. Talán mert fiatalon ment férjhez, de az is igaz, hogy Leán kívül ősanyáink meddőségét csak saját és férjeik buzgó imája nyomán szüntette meg az Ö…való.

Rebeka viselős lett. A gyermekek tusakodtak a méhében. Sém (Noé fia) iskolájához fordultak tanácsért, ahol a következő választ kapták. „Két nemzet van a te méhedben és két nép válik szét belsődből. Az egyik erősebb lesz a másik népnél, az idősebb szolgálja a fiatalabbat.

Megszülettek a fiak. Az első olyan volt, mint egy szőrös köpönyeg. Megjelenése nyomán elnevezték Észaunak (Észavnak). Jákob fogta ikertestvérének sarkát, innen nyerte nevét (Ákév = sarok).

Mikor felcseperedtek Észav erdőkerülő ügyes vadász lett, a természet embere, Jákob otthonülő, könyvet olvasó, aki gyakran látogatta Sém és Éber iskoláját. Izsák jobban szerette Észavot, Rebeka pedig Jákobot.

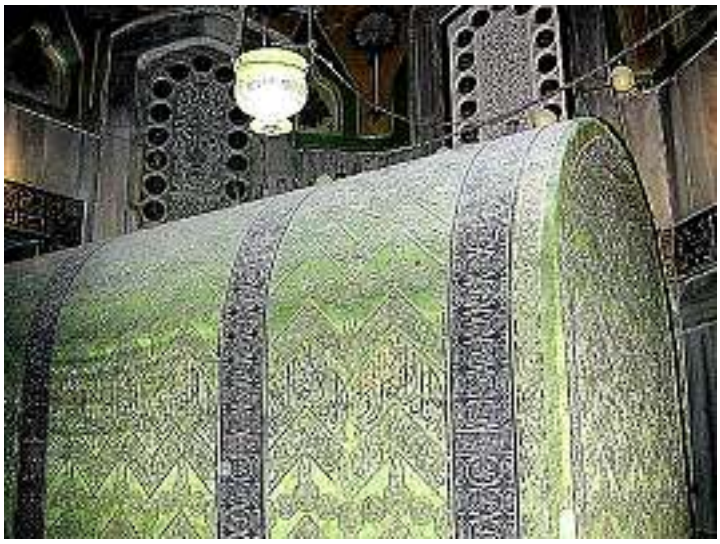

Ábrahám sírja Hebronban

Meghalt Ábrahám, a gyász jeléül ilyenkor szokás kerek ételt fogyasztani (mert végtelen a fájdalom). Ezért főzött Jákob lencsefőzeléket. Észau nem osztozott a gyászban. Versenyt vadászott Nimróddal, a híres-hírhedt vadásszal. A viadaltól elcsigázva, fáradtan tért haza,

Jákobtól kért egy tál lencsét.

Jákob ismerte az elsőszülött kötelességét, úgy látta, a feladatnak fivére nem felel meg. Ezért az étel áraként elsőszülöttségének átruházását kérte tőle. „Ime immár a halál elé megyek, mire nekem az elsőszülöttség?” – mondta lemondóan Észav.

Rembrandt: Jákob tusakodása az angyallal

Nyilván arra gondolt, hogy mint vadász, minden nap szembenéz a veszedelemmel. A Tóra szavai szerint így vetette meg Észav az elsőszülöttséget.
Izsák szemei elhomályosultak, a legenda szerint az angyalok könnyeitől, amelyet akkor hullattak, amikor Ábrahámot próbára tette a Teremtő és megkötözött fiát feláldozni készült. Úgy gondolta, végrendelkeznie kell. Megáldani akarta az őt nagyon tisztelő kedvenc gyermekét, Észavot.

A fia gyakran hozott vadpecsenyét az apjának. Izsák kérte, hozzon számára enni-inni és meg fogja áldani. Ráhagyja ami az elsőszülöttnek jár. Észav nem szólt arról, hogy eladta jussát testvérének.

Rebeka hallotta ezen szavakat, úgy látta, veszélyben van a jóslat azon része „az idősebb szolgálja majd a fiatalabbat", ezért tanácsolta, vagy inkább utasította Jákobot, hogy vegye fel bátyja díszruháit, ő elkészíti az étket, takarja el sima karját szőrös ruhával és így nyerje el az atyai áldást. Rebeka nem kisebbíteni akarta Észavot, hanem a szerinte méltóbb Jákobnak juttatni a megillető áldást.
Jákob habozott. Mit tegyen? Anyjának engedelmeskednie kellett. A legendák szerint angyalok támogatták az útján.

Izsák gyanakodott. A hang Jákobé, de a kéz Észavé. Evett-ivott és megáldotta Jákobot. „Adjon neked az I…n az ég harmatából, a föld kövérségéből bőségesen gabonát, és bort."

Alig ment ki Jákob a sátorból, Észav tért meg útjáról. Kezében az elejtett vadból készült étel. Izsák megrémült. Ki járt akkor nála? „Eljött testvéred és ravaszsággal elvette a te áldásodat."

Ézsau (Észav) sírt. Könnyeit komolyan kell venni. „Kétszer bánt velem álnokul, nem hiába fondorkodó a neve – kiáltotta – elvette elsőszülöttségemet, és most az áldást is." Ekkor értette meg Izsák, hogy Észav eladta az elsőszülöttségét. Ézsau meggyűlölte Jákobot, halálra szánta. De apja iránti tiszteletből amíg Izsák élt, nem akarta bántani. Rebeka tanácsára részint azért: ne kanaita lányt vegyen el Jákob és távol legyen haraggal teli testvérétől, útra készült. Lábánhoz, anyja fivéréhez Páddám Áránba távozott.

Izsák nem vonta vissza az áldást, sőt most már teljesen önszántából megismételte azt. „És adja neked Ábrahám áldását, neked és ivadékaidnak, hogy elfoglaljad az országot, ahol tartózkodtál, amelyet I…ten Ábrahámnak adott."

Deutsch Gábor

www.or-zse.hu